

ДО ПИТАННЯ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН СЛУЖБОВЦІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Доповідач: Міхалєв А.С., к. юрид. н., доцент кафедри АГПФЕБ

Теорія трудових правовідносин достатньо докладно розроблена у вітчизняній юридичній літературі. Так, у радянський період було здійснено декілька монографічних досліджень проблем трудових правовідносин. Першим з таких досліджень була монографія М.Г. Александрова «Трудове правовідношення» (1948 р.) У подальшому проблеми трудових правовідносин досліджували вчені Л.Я. Гінцбург, С.О. Іванов, Р.З. Лівшиць, О.І. Процевський, В.М. Скобелкін та ін.

Трудовим правовідносинам присвячений розділ 3 підручника «Трудове право України» за ред. П.Д. Пилипенка.

Але аналіз наукових пошуків у даній сфері свідчить про те, що проблематика трудових правовідносин досліджувалася переважно у загальному плані, де дослідженню трудових правовідносин окремих категорій працівників не завжди приділялася достатня увага, зокрема це стосується проблематики трудових правовідносин службовців правоохоронних органів.

Термін «Трудові правовідносини службовців правоохоронних органів» застосовується мною як узагальнюючий та охоплює трудові правовідносини професійних суддів, прокурорсько-слідчих працівників, осіб рядового та навчальницького складу Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України та Управління державної охорони України, окрім відносин, які виникають з приводу проходження строкової військової служби в зазначених органах.

Трудові правовідносини, які дехто з вчених-трудовиків називає власне трудовими правовідносинами або основними трудовими правовідносинами, або індивідуальними трудовими правовідносинами, в найзагальнішому розумінні являють собою вольовий двосторонній зв'язок працівника та роботодавця через їх суб'єктивні трудові права і обов'язки, забезпечений можливістю державного примусу. Вони виникають на основі норм права. Навіть у тому випадку, коли правовідносини є результатом угоди його суб'єктів, присутність держави як законодавця має місце, тому що саме держава в нормативному порядку допускає подібні дії.

Трудові правовідносини службовців правоохоронних органів – це вольовий двосторонній зв'язок правоохоронного органу і його службовця через їх взаємні суб'єктивні права і обов'язки у сфері проходження служби, забезпечений можливістю державного примусу.

Трудовим правовідносинам службовців правоохоронних органів притаманні всі загальні ознаки, характерні для будь-яких правовідносин. По-перше, вони являють собою двосторонній зв'язок конкретизованих суб'єктів (службовців та правоохоронних органів) через їх суб'єктивні юридичні права і обов'язки. По-друге, вони мають вольовий характер, оскільки є результатом волевиявлення громадянина та правоохоронного органу. По-третє, реалізація прав і виконання обов'язків службовців та правоохоронних органів забезпечуються державою. По-четверте, трудові правовідносини службовців правоохоронних органів виникають, змінюються, припиняються лише на підставі норм права.

Трудовим правовідносинам службовців правоохоронних органів притаманні всі ознаки, характерні для будь-яких трудових правовідносин. По-перше, зазначені трудові правовідносини мають з певними застереженнями тривалий (безперервний) характер. Вони не перериваються після закінчення кожного робочого дня, у вихідні, святкові та неробочі дні, а також на час відпусток. Як правило, вони не обмежуються строком. Хоча в окремих випадках їх встановлення можливе лише на певний строк (наприклад, судді, які вперше пройшли конкурсний відбір, призначаються на посаду судді строком на п'ять років). Слід також відзначити, що для всіх службовців правоохоронних органів встановлено граничний вік перебування на службі, що певним чином обмежує строк існування трудових правовідносин цієї категорії працюючих. По-друге, особистий характер трудових правовідносин службовців правоохоронних органів виражається в обов'язку особисто виконувати посадові обов'язки та особисто нести юридичну відповідальність за невиконання або неналежне їх виконання, а також за заподіяну роботодавцю майнову шкоду. По-третє, виконання посадових обов'язків службовцями правоохоронних органів здійснюється на оплатних засадах. По-четверте, трудовим правовідносинам службовців правоохоронних органів притаманний характер влади і підпорядкування. Влада і підпорядкування у цих трудових правовідносинах чіткіше регламентовані та яскравіше виражені, ніж у трудових правовідносинах інших категорій працівників.

У трудових правовідносинах службовців правоохоронних органів влада роботодавця також реалізується у трьох формах: нормативній, директивній та дисциплінарній.

Особливостями трудових правовідносин службовців правоохоронних органів є більший ступінь участі держави в їх регулюванні, ніж у регулюванні трудових відносин інших категорій

працюючих; наявність обмежень і заборон, пов'язаних із проходженням служби; існування додаткових гарантій здійснення посадових обов'язків; обмежена можливість застосування індивідуального договірної регулювання цих трудових відносин